

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ (підпис)
“ ___ ” _____ 201__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА робота
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Управління діяльністю банків на фінансовому ринку»
(назва магістерської програми)

на тему: **«Управління ризиком ліквідності в комерційному банку»**
(назва теми)

Виконавець:

студент факультету фінансів та
банківської справи

Григоренко Дмитро Сергійович

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

доцент, кандидат економічних наук

(науковий ступінь, вчене звання)

Сирчин Олександр Леонідович

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

АНОТАЦІЯ

Григоренко Д.С., «Управління ризиком ліквідності в комерційному банку»,
(*прізвище та ініціали студента*) (*назва кваліфікаційної роботи*)
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «Фінанси,
банківська справа та страхування» за магістерською програмою «Управління діяльністю
банків на фінансовому ринку»,
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2019 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процес існування системи забезпечення управління ризиком ліквідності комерційних банків України.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти ліквідності банку, ризику ліквідності, факторів, що впливають на ризик ліквідності, аналіз макроекономічних показників, аналіз внутрішніх показників ліквідності банку, надаються рекомендації щодо забезпечення раціональним управлінням ризиком ліквідності
Проаналізовано кількісні показники фінансової звітності ПАТ «Банк Восток», інформаційні джерела Національного банку України, інформація Міністерства фінансів України
Запропоновано рекомендації щодо управління ризиком ліквідності в комерційному банку шляхом застосування міжнародних практик, а також стандартів, що затверджуються Базельським комітетом з банківського нагляду, оновлення наявного інструментарію управління ліквідністю комерційного банку

Ключові слова: банк, ліквідність, ризик, економічні нормативи, індикатори, стрес-тестування, регресія, високоліквідні активи.

ANNOTATION

Hryhorenko D. S., «Management of liquidity risk in a commercial bank»,
(*students surname and initials*) (*work title*)
thesis for Master degree in specialty «Finance, banking and insurance» under the program
«Management of the activity of banks in the financial market»,
Odessa National Economic University
Odessa, 2019

Thesis consists of three chapters. Object of study is process of existence of liquidity risk management system of commercial banks of Ukraine.

Diploma thesis deals with theoretical aspects of bank liquidity, liquidity risk, factors affecting liquidity risk, analysis of macroeconomic indicators, analysis of internal liquidity indicators of the bank, recommendations are provided to ensure sound liquidity risk management

Quantitative indicators of the financial statements of PJSC “Bank Vostok”, information sources of the National Bank of Ukraine, information of the Ministry of Finance of Ukraine are analyzed

Recommendations for managing liquidity risk in a commercial bank by applying international practices, as well as standards approved by the Basel Committee on Banking Supervision, updating existing commercial bank liquidity management tools, are offered.

Keywords: bank, liquidity, risk, economic normatives, indicators, stress testing, regression, highly liquid assets.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПОЛІТИКИ	
УПРАВЛІННЯ РИЗИКОМ ЛІКВІДНОСТІ.....	6
1.1. Економічна сутність, принципи та фактори, що визначають ліквідність комерційного банку.....	6
1.2. Характеристика факторів виникнення ризику ліквідності та його оцінка.....	11
1.3. Політика управління ризиком ліквідності в комерційному банку.....	17
Висновки до розділу 1.....	28
РОЗДІЛ 2 ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ РИЗИКУ ЛІКВІДНОСТІ В	
КОМЕРЦІЙНОМУ БАНКУ.....	31
2.1. Оцінювання мікро- та макроекономічних чинників впливу на ризик ліквідності банку.....	31
2.2. Аналіз показників ліквідності ПАТ «Банк Восток».....	41
2.3. Моделювання показнику частки високоліквідних активів в загальних активах ПАТ «Банк Восток» з урахуванням впливу внутрішніх та зовнішніх факторів.....	46
Висновки до розділу 2.....	53
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ РИЗИКОМ	
ЛІКВІДНОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ.....	55
3.1. Міжнародний досвід управління ризиком ліквідності комерційного банку.....	55
3.2. Оновлення інструментарію управління ліквідністю комерційних банків України.....	68
Висновки до розділу 3.....	76
ВИСНОВКИ.....	79
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	84
ДОДАТКИ.....	90

ВСТУП

Актуальність теми. Ключовою метою сучасних банків є забезпечення їхньої ефективної діяльності, що тісно пов'язана з задоволенням потреб суб'єктів економічних відносин – як корпоративних клієнтів, так і фізичних осіб. Одночасно банки забезпечують мінімізацію власних ризиків, аби скоротити обсяги потенційних збитків внаслідок реалізації ризиків суто банківського характеру та загально економічного типу. Варто зазначити, що банківський сектор, як ключовий елемент в економічній системі країни, потребує ретельної уваги при його регулюванні. Головними складовими, що слугують «гарантом» фінансової стабільності комерційних банків, а також їхньою ефективності є капітал, ліквідність та прибутковість.

Однією з актуальних проблем, що пов'язана з кризисною діяльністю банків, яка набула значного інтереса у останні роки є проблема ризику ліквідності. Особливо цей феномен отримав значної уваги після фінансової кризи 2008-2009 років. Це спричинило активну розробку нових правил та рекомендацій з боку різних міжнародних організацій у контексті забезпечення ефективного контролю та управління ризиком ліквідності комерційних банків. Так, користуючись запропонованими правилами, центральні банки багатьох країн, зокрема України, пристосовують ці рекомендації до кредитних організацій, спираючись на особливості економіки держави. Таким чином формується певна культура управління діяльністю комерційних банків, недотримання якої супроводжується накладанням штрафних санкцій. Регулятори повинні вдосконалювати існуючі інструменти регулювання діяльності банків, що зможуть забезпечити мінімізацію існуючих ризиків – кредитний, ринковий, операційний – і, зокрема, ризик ліквідності.

Виходячи із зазначених тез, з'являється об'єктивна потреба у покращенні існуючих інструментів контролю та управління ліквідністю комерційних банків України, що дадуть змогу забезпечити їхню ефективну діяльність та

прибутковість. Таким чином Національний банк України намагається створити сучасну систему, шляхом впровадження міжнародних стандартів ведення банківського бізнесу, вводячи нові правила та обов'язки для банків, що у майбутньому забезпечать надійність всієї банківської системи України, і фінансову стійкість кожного банку окремо. І як вже було зазначено, один із критеріїв забезпечення стійкості є забезпечення оптимального рівня ліквідності.

Дослідження у сфері регулювання ризику ліквідності знайшли своє відображення у наукових працях як вітчизняних вчених, таких як О.Деревянська, І. Лис, В. Міщенко, А. Сомика, Л. Примостки, А. Фалюти, О. Заруби, М. Зверькова, так і іноземних – М.Детер, К.Ліппі, К.Піл, Р.С. Рагаван, І.Ріфкін та багато інших.

Таким чином, питання забезпечення мінімізації ризику ліквідності, особливо в умовах нестабільності та падіння економіки, залишається відкритим та актуальним.

Мета та завдання дослідження. Виявити існуючі теоритичні аспекти ліквідності та управління ризиком ліквідності банків, вивчення впливу наявних інструментів управління ризиком ліквідності та ступеню їхнього впливу на ефективність діяльності комерційного банку, а також узагальнення сформованих висновків, що дадуть змогу надати рекомендації щодо забезпечення належного рівня управління ризиком ліквідності банків України.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- дослідити визначення категорії «ліквідності» банку та факторів, що впливають на неї;
- проаналізувати визначення категорії «ризик ліквідності»;
- розглянути наявні нормативно-правові акти Національного банку України, що регулюють ліквідність банків;
- проаналізувати сучасні механізми впливу на рівень ризику ліквідності за наявних методів його регулювання;

- провести оцінку рівня ризику ліквідності у комерційному банку;
- ознайомитися з зарубіжною практикою у сфері забезпечення управління ризиком ліквідності, насамперед проаналізувавши досвід європейських банків, їхні підходи до ведення банківського бізнесу та шляхів їхньої реалізації вимог Базельського комітету;
- надати рекомендації щодо забезпечення належного рівня управління ризиком ліквідності комерційних банків України.

Об’єкт дослідження. Об’єктом дослідження є процес існування системи забезпечення управління ризиком ліквідності комерційних банків України.

Предмет дослідження. Предметом дослідження є теоретико-методичні засади забезпечення управління ризиком ліквідності комерційного банку.

Методологія дослідження. Методологічною базою дослідження є використання математичних та статистичних методів аналізу, порівняльного аналізу, методу дедукції та індукції, методи, які включають розрахунок аналітичних таблиць, побудова та порівняння системи економічних показників.

Інформаційна база дослідження. - матеріали нормативного та законодавчого характеру, публікації в спеціальних періодичних виданнях, роботи вітчизняних і зарубіжних авторів, законодавчі та нормативні акти.

Апробація результатів дослідження. 1. Приймав участь у семінарі щодо «Реалізації III та IV етапів впровадження Постанови Правління НБУ № 64 «Про затвердження Положення про організацію системи Управління ризиками в банках України та банківських групах»;

2. Приймав участь у в VIII Щорічній конференції «Управління ринковими ризиками та ризиком ліквідності», яку проводить компанія Екстра консалтинг, на 03 календарних дні з 08 жовтня 2019 року по 10 жовтня 2019 року».

Публікації. Григоренко Д.С. Управління ризиком ліквідності в комерційному банку / Григоренко Д.С. // Фінансово-кредитна система: проблеми та інновації: IV Міжнародна науково-практична Інтернет-

конференція, Одеса, 11-12 квітня 2019р. – Одеса: ОНЕУ, 2019. – С. 147-150.

ВИСНОВКИ

За результатами написання дипломної роботи, можна зробити наступні висновки:

1. Визначено сутність ліквідності банку та надо погляди різних науковців щодо того, як можна розуміти цю категорію: ліквідність – це певна сукупність коштів, які слугують засобом здійснення розрахункових операцій з контрагентами банку. Ліквідність – це можливість банку своєчасно виконати взяті на себе зобов'язання у встановлений термін та у повному обсязі з мінімальними втратами одночасно продувжуючи розширення власної активної бази у вигляді надання новик позик тощо. Надано характеристику складових елементів ліквідності : «ліквідність банку», «ліквідність банківської системи» та «ліквідність активів і пасивів банку». З'ясовано доречність використання трактування ліквідності за визначенням Національного банку України як спроможність окремої установи чи системи в цілому забезпечувати своєчасність, повноту та безперервність виконання усіх своїх грошових зобов'язань.

2. Визначено та запропоновано використати класифікацію факторів впливу на ліквідність комерційного банку, яка полягає в їхньому поділі на внутрішні (сутобанківські) та зовнішні, які в свою чергу поділяються на фактори прямого та непрямого впливу. Так внутрішні включають: якість активів банку, структуру активів та пасивів банку, ділова репутація банку, його спеціалізація, склад клієнтської бази, обрана стратегія, фінансовий стан та розмір банку. В свою чергу, до зовнішніх факторів непрямого впливу включають економічні, соціальні, політичні причини, події, що пов'язані з військовими конфліктами, світоми кризами тощо. До факторів прямого впливу включають рівень регулювання банків з боку держави, політика центрального банку, розвиток міжбанківського ринку та конкуренції на ринку.

3. Охарактеризовано поняття ризику ліквідності та з'ясовано необхідність його розгляду на рівні інших ризиків банку – кредитний, ринковий та інші. Зосереджено увагу на умовах його появи та наведено приклади ситуацій за яких настання цього ризику можливо – воєнні конфлікти, катастрофи та фактори, що пов'язані з недбалою діяльністю з боку банків, регуляторів та держави. З'ясований основний перелік факторів, що викликають ризик ліквідності : вони поділяються на зовнішні (істотно чутливі вкладники на фінансових ринках, економічні потрясіння, низький або відсутній рост економічних показників, зниження довіри до банківського сектору, невизначенність у світовому просторі) та внутрішні (банк покладається на короткострокові депозити юридичних осіб, швидке розширення активів банку, які перевищують обсяги коштів на пасивних рахунках, значні концентрації за депозитами, малий обсяг коштів у довгострокових депозитах).

4. Був представлений огляд щодо політики управління ризиком ліквідності банку. Відзначено ключова мета та завдання цієї політики, що полягає у забезпеченні стійких ліквідних позицій для подальшої побудови ефективної системи контролю за наявними індикаторами ліквідності, які відповідають встановленному ризик-апетиту банку. Визначено необхідність забезпечення корпоративної культури по відношенню до ризиків, зазначено обсяг показників, які банк повинен аналізувати (концентрації за найбільшими кредиторами банку, аналіз геп-позицій, контроль за виконанням економічних нормативів, аналіз ризику ліквідності в межах операційного дня тощо). Зазначено процедуру стрес-тестування ліквідності за різними сценаріями (слід обирати найбільш екстремальний), визначено типи стрес-тестування. З'ясовано форму управлінської звітності, яка повинна надаватися керівництву банку для подальшої розробки та калібрування стратегії банку згідно до значень індикаторів, які поддаються відділом казначейства та ризиків (результати виконання економічних нормативів, геп-аналіз, концентрації 5 найбільших позичальників та кредиторів банку, динаміка відсоткових ставок та інших, що визначаються методичними рекомендаціями кредитної установи). Розробка

політики управління ризиком ліквідності базується на положеннях, що зазначаються в Постанові НБУ № 64 від 11 червня 2018 року.

5. Проведена оцінка макроекономічних показників України, зокрема обсяги реального ВВП та його щорічних темпів приросту, індекса реальної заробітної плати, індекса споживчих цін (інфляція), динаміки курсу гривні до іноземних валют (долар США, євро). Також проаналізовано обсяг активів ПАТ «Банк Восток» в банківській системі України, його динаміку обсягу зобов'язань та частки коштів клієнтів, динаміка коштів суб'єктів господарювання та фізичних та їх щорічних приростів. Оцінка вище зазначених показників була проведена за період з 2012-2018 років.

6. Був проведений аналіз показників ліквідності ПАТ «Банк Восток». Зокрема було досліджено динаміку економічних нормативів Н4, Н5 та Н6. Також було проведено оцінку нового нормативу ліквідності – LCR (Liquid Coverage Ratio) за період з 01.01.2019 по 01.10.2019 рр. Аналіз цього нормативу був здійснений в розрізі іноземних та всіх валют. Також було здійснено короткий огляд стосовно нового нормативу оцінки ліквідності – NSFR (Net Stable Funding Ratio) – значення якого комерційні банки будуть рахувати вже з кінця наступного року.

7. За результати дослідження деяких показників ліквідності, було побудовано кореляційно-регресійну модель залежності показника коефіцієнта ліквідності високоліквідних активів до загальних активів банку від коефіцієнту наданих кредитів до загальних активів, коефіцієнту доходних активів до загальних зобов'язань банку, коефіцієнту строкових депозитів до загальних зобов'язань, а також облікової ставки Національного банку України та курсу іноземних валют. Було виявлено досить сильні кореляційні зв'язки між зазначеними показниками, що дало змогу побудувати надійну регресійну модель і зробити кореляційне рівняння. Після проведення оцінки надійності кожного з факторів (регресорів) було з'ясовано про необхідність оцінки нової моделі, в якій приймає участь лише фактор – коефіцієнт наданих кредитів до загальних активів банку. Нова модель виявилася також надійною, що дало змогу

зробити висновок про те, що при зміні значення коефіцієнту наданих кредитів до загальних активів на +1%, значення коефіцієнту високоліквідних коштів зменшиться на відповідне значення.

8. Проаналізувавши міжнародні стандарти ведення банківської справи і деякі положення Базельського комітету з питань банківського нагляду в контексті управління ризиком ліквідності, а також досвід зарубіжних банків, було зроблено висновки, що сучасним кредитним установам України варто дотримуватися визначеного переліку рекомендацій з метою покращення їхнього процесу регулювання та контролем за ризиком ліквідності. Так було запропоновано побудувати систему управління ліквідністю протягом операційного дня, аналізуючи вхідні та вихідні платежі протягом кожного часу дня, оцінюючи вхідні залишки на початок робочого дня, а також слідкувати за динамікою трьох найбільших та найменших кумулятивних сум платежів протягом місяця. Ще одним кроком в ході дослідження міжнародних стандартів було запропоновано затвердження плану по відновленню діяльності в випадку настання надзвичайних подій. У зв'язку з розробкою такого документу було доцільно запровадити перелік індикаторів раннього виявлення кризи ліквідності (тригери), а також сформовано уяву про те, як цей план повинен функціонувати і які кроки слід застосувати при вирішенні кризової ситуації.

9. За результатами дослідження сучасного інструментарію управління ліквідністю банків було з'ясовано, що комерційні кредитні установи повинні вдосконалити підхід щодо регулювання їхнім портфелем активно-пасивних операцій шляхом орієнтування на тип стратегії яку наявний стан положень та інструментарію Національного банку України, яким він керується і за допомогою якого здійснюється регулювання комерційних банків. Зокрема було зазначено про необхідність регулювання активно-пасивним портфелем кредитних установ в залежності від обраної концепції, що є близька до стратегії банку. Таким чином банки зможуть більш оптимально керувати своєю ліквідністю і раціонально використовувати наявні джерела коштів застосовуючи для розширення пулу активних операцій. Також було з'ясовано можливість

перегляду існуючої законодавчої бази та доповнення її законами «Про валютне регулювання та контроль» і «Про кредит» , що мають на меті покращити процеси регулювання кредитними та валютними відносинами, використовуючи міжнародні практики питань оцінки позичальників, а також у контексті аналізу валютної діяльності – зменшити обсяг валютних спекуляції і провести «оздоровлення» цього ринку. У контексті діяльності Національного банку України було зазначено про необхідність введення нових положень, що мають покращити оцінку та контроль не тільки кредитного, процентного, операційного ризику, а й інших ризиків банку (як-то ліквідності або комплаєнсу) згідно до ризик-апетиту кредитної установи. З'ясовано, що для більш точнішою та інформативнішою оцінки варто застосовувати нові нормативні показники – LCR та NSFR, сенс яких полягає у наданні банку більш детальної інформації щодо руху його коштів протягом різних часових горизонтів (до 30 днів та одного року відповідно).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аванесова, І.А. Інструментарій регулювання кредитної діяльності комерційного банку/ І.А. Аванесова // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. Т. 9. Суми; УАБС, 2004. 316–329 с.
2. Аналіз діяльності комерційного банку: [навч. посіб.]/ За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця та проф. А.М. Герасимовича. Житомир: Рута, 2007. 384 с.
3. Бойко, А.С. Фактори вплив на забезпечення банківської ліквідності в Україні / А.С. Бойко // Агросвіт. 2018. № 11. 43-47 с.
4. Буздалін, А. В. Фактори оптимальної ліквідності/ А. В. Буздалін // Банківська справа. 2005. № 1. 48-54 с.
5. Васюренко, О.В. Економічний аналіз діяльності комерційних банків : навч. посіб. / О.В. Васюренко, К.О. Волохата. К.: Знання, 2006. 463 с.
6. Волошин, І. Банківські моделі та режими ліквідності / І. Волошин // Вісник НБУ. № 6. 2002. 27-30 с.
7. Грищенко, О. О. Управління поточними пасивами банку : автореф. дис. На здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит»/ Оксана Олександрівна Грищенко. Суми, 2007. С. 21 URL: <http://www.irbis-nbu.gov.ua>.
8. Гудзенко, Н.М. Теоретичне обґрунтування платоспроможності та ліквідності комерційного банку / Н.М. Гудзенко, Ф.Л. Конарева. URL: <http://intkonf.org/ken-gudzenko-nm-konarev-fl-teoretichne-obgruntuvannya-platospromozhnosti-ta-likvidnosti-komertsiynogo-banku/>.
9. Деревянська, О. Активно-пасивні операції та управління ліквідністю банківської установи / О. Деревянська // Вісник НБУ. 2008. № 7. 43 – 46 с.
10. Д'яконова, І.І. Теоретико-методологічні основи функціонування банківської системи України : монографія / І.І. Д'яконова. Суми : Університетська книга, 2007. 400 с.

11. Жовтнецька, Я.В. Антикризове управління у системі забезпечення фінансової безпеки банків / Я.В. Жовтнецька // Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. Вип. 15. 525-528 с.
12. Зверяков, М. І. Управління фінансовою стійкістю банків: Підручник / М. І. Зверяков, В. В. Коваленко, О. С. Сергєєва. К. : «Центр учбової літератури», 2016. 520 с.
13. Згруповані балансові залишки. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593.
14. Івасів, І. Б. Ліквідність банку в умовах маркетингоорієнтованого менеджменту / І. Б. Івасів // Фінанси України. 2003. № 1. 109–116 с.
15. Індекс споживчих цін України 2011-2018 роки. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/inflation/>.
16. Індекс реальної заробітної плати України 2011-2018 роки. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/salary/index/>.
17. Карчева, Г. Т. Використання методів непараметричної статистики для оцінки ризику ліквідності банків / Г. Т. Карчева // Вісник НБУ. 2007. № 7. 31-40 с.
18. Катан, Л.І. Управління ліквідністю комерційних банків / Л.І. Катан, Ю.С. Марченко// Молодий вчений. 2017. №5 (45). 588-591 с.
19. Коваленко, В. В. Обґрунтування стратегії управління ліквідністю банківської установи / В.В. Коваленко, О.Г. Коренєва, Ж.І. Торяник / Проблеми та перспективи розвитку банківської системи України: зб. наукових праць. 2006. Т. 17. 159-166 с.
20. Коваленко, В. В. Операції рефінансування у забезпеченні ліквідності банків України / В.В. Коваленко, Д.О. Ткаченко // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2017. Вип. 3 (08). 275-278 с.
21. Ковальчук, Т. Т. Ліквідність комерційних банків : навч. посіб. / Т. Т. Ковальчук, М. М. Коваль. К. : Знання, 1996. 120 с.

22. Колісник, М.Б. Сутність та структурна побудова банківської системи України / М.Б. Колісник // Науковий вісник НЛТУ України. 2010. 220—227 с.
23. Корнієнко, Т. Ліквідність комерційного банку: фактори, що впливають, методи управління /Т. Корнієнко // Финансовые риски. 2001. № 3. 51 с.
24. Коцюба, І. І. Управління ліквідністю – основа інтеграції стратегічного управління фінансовою діяльністю у банку / І.І. Коцюба // Інвестиції: практика та досвід. 2015. № 6. 81-85 с.
25. Кочетигова, Т.В. Зарубіжний досвід управління ліквідністю банку/ Т.В. Кочетигова, Д.С. Кожухар / Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. Вип. 11. 709-712 с.
26. Кузнецова, Л. Г., Кутузова Н. В. Платежеспособность и ликвидность: уточнение понятий / Л.Г. Кузнецова, Н.В. Кутузова // Деньги и кредит. 2008. № 8. 26-29 с.
27. Крилова, В. Складові процесу управління ліквідністю банку / В. Крилова, Р. Набок // Вісник Національного банку України. 2008. № 6. 24-29 с.
28. Лис І. Удосконалення управління ліквідністю банку в умовах світової фінансової кризи // Банківська справа. 2009. №4. 19-25 с.
29. Марущак М. В. Управління ліквідністю в банках України: стратегічний та операційний рівень / М. В. Марущак // Фінанси України. 2009. 126 – 131 с.
30. Міщенко, В. Ліквідність банківської системи України: сучасний стан, чинники та напрями підвищення ефективності і регулювання / В. Міщенко, А. Сомик // Вісник НБУ. 2009. №1. 34-40 с.
31. Молчанов, О. В. Теоретичні підходи до управління ліквідністю сучасних банків / О. В. Молчанов // Формування ринкових відносин в Україні. 2006. № 10. 48–51 с.
32. Облікова ставка Національного банку України
URL: <https://bank.gov.ua/markets/interest-rates>.
33. Обсяг реального валового внутрішнього продукту України за 2011-2018 роки. URL: <https://index.minfin.com.ua/economy/gdp/>.

34. Олійник, Д. Управління ліквідністю комерційного банку та оптимізація фінансового результату / Д. Олійник // Вісник НБУ. 2005. № 8. 28-29 с.
35. Онищенко, В.О. Стан та особливості формування ліквідності комерційних банків України у сучасних умовах / В.О. Онищенко, Ю.С. Довгаль // Фінансовий простір. 2015. №1 (17). URL: <http://fp.cibs.ubs.edu.ua/files/1501/15ovosto.pdf>.
36. Орлюк О. П. Банківське право : навч. посіб. / О. П. Орлюк. – К. : Юрінком Інтер, 2004. 376 с.
37. Офіційний курс гривні щодо іноземних валют. URL: <https://bank.gov.ua/markets/exchangerate-chart>.
38. Пернарівський, О. Аналіз та оцінка ризику ліквідності банку [Текст] / О. Пернарівський // Вісник НБУ. 2006. № 10. 26-30 с.
39. Показники оцінки ліквідності, що використовуються банками України та банками світу. URL: <https://library.if.ua/book/59/4177.html>.
40. Поморина, М.А. О некоторых подходах к управлению банковской ликвидностью / М. А. Поморина // Банковское дело. 2001. №9. 5-11 с.
41. Постанова правління Національного банку України «Про запровадження коефіцієнта покриття ліквідністю (LCR)» URL: <https://bank.gov.ua/document/download?docId=64546644>.
42. Прес-реліз Національного банку України «Реформа нормативів ліквідності банків» // Департамент фінансової стабільності URL: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=80321376>.
43. Примостка, Л.О. Фінансовий менеджмент у банку: Навч. посіб. – Л.О. Примостка. К.: КНЕУ, 2004. 467 с. – ISBN 966–574–012–1.
44. Про банки і банківську діяльність. Закон України, затверджений Верховною Радою України від 07.12.2000 № 2121-III. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/main/2121-14>.
45. Про затвердження Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах. Положення, затвержене

постановою Правління НБУ від 11.06.2018 № 64. URL:

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0806500-14>.

46. Про Національний банк України. Закон України, затверджений Верховною Радою України від 20.05.1999 № 679-XIV. URL:

<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/679-14/page>.

47. Про порядок регулювання діяльності банків в Україні, інструкція, затверджена Постановою Правління Національного банку від 28.08.2001 № 368. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z0841-01>.

48. Рогальський, Ф.Б., Цокурєнка А.А. Математичні методи аналізу економічних систем. Книга 2. К.: Наукова думка, 2001.

49. Розвиток банківської системи України як основа реалізації стратегії економічного зростання: монографія / За ред. д.е.н., проф. О.В. Дзюблюка. Тернопіль: ТНЕУ, 2010. 384 с.

50. Розвиток методичних підходів до оцінки ризику ліквідності банків: монографія / За ред. В.В. Коваленко. Одеса, ОНЕУ, 2016. 123 с.

51. Рябіченко, Д. О. Ліквідність банків в сучасних умовах: макроекономічний огляд / Д. О. Рябіченко, Г. Ю. Калюжна // Молодіжний науковий вісник УАБС. 2012. № 1. 96-109 с.

52. Серпенінова, Ю.С. Фінансовий механізм управління ліквідністю банку: «Фінанси, гроші і кредит» / Ю.С. Серпенінова. Суми, 2010. 189 с.

53. Сидорчук, Я.Ю. Особливості підходів щодо визначення і оцінки платоспроможності та ліквідності банківських установ / Я.Ю. Сидорчук // «Modern Economics». 2017. № 6. 176-183 с.

54. Синки Дж., мл. Управление финансами в коммерческих банках / Дж. Ф. Синки, мл. ; пер. с англ. 4-го изд. –М. : Gatallaxy, 1994. 937 с.

55. Супрунович К. Управління ризиком ліквідності. Ризик-практикум // Банківська справа. 2002. № 7 15–18 с.

56. Успенко, В.І. Аналіз сучасного стану ліквідності банків України / В.І. Успенко, О.С. Хіжняк // «Молодий вчений». 108. 2016. № 1 (28). Частина 1. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/1/44.pdf>.

57. Фінансова звітність ПАТ «Банк Восток» за 2012-2018 роки. URL: <https://bankvostok.com.ua/about/financial-reports>.
58. Фуксман, О.Ю. Методика вдосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення системи управління короткостроковою ліквідністю в банках / О.Ю. Фуксман // Ефективна економіка. 2015. №6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4147>.
59. Хаб'юк О. Банківське регулювання та нагляд через призму рекомендацій Базельського комітету : монографія / О. Хаб'юк. Івано–Франківськ : ОІППО; Снятин : ПрутПринт, 2008. 260 с.
60. Хіміч, Н. О. Управління ліквідністю комерційних банків України в умовах нестабільності фінансових ринків/ Н.О. Хіміч // Регіональна економіка. 2008. №3. 76-83 с.
61. Шелудько, В.М. Фінансовий ринок. Навчальний посібник / В.М. Шелудько. К.: Знання, 2002. 535 с.
62. Шийко, І.В. Оцінювання управління ліквідності банківських установ / І.В. Шийко // Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 12. 68-74 с.
63. Basel III: The Liquidity Coverage Ratio and liquidity risk monitoring tools. 2013. URL: <https://www.bis.org/publ/bcbs238.pdf>.
64. Hortense H. Strategic and Tactical Implications of the New Requirements. Liquidity Risk Management : A Practitioner's Perspective. 2016. P. 239
65. Kumar M., Ghanshyam Chand Yadav, Liquidity risk management in bank: a conceptual framework. 2013. URL: https://apps.aima.in/ejournal_new/articlesPDF/Manish-Kumar.pdf.
66. Monitoring tools for intraday liquidity management. 2013. URL: <https://www.bis.org/publ/bcbs248.pdf>.
67. PPSBI Liquidity contingency funding plan. URL: <https://www.overseasfilipinobank.gov.ph/liquidity-contingency-funding-plan>.
68. Principles for Sound Liquidity Risk Management and Supervision. 2008. URL: <https://www.bis.org/publ/bcbs144.htm>.

69. Venkat S. Liquidity Risk Management : A Practitioner's Perspective. Library of Congress Cataloging-in-Publication Data. 2016 P. 6-34.

Додатки